

**Освітня технологія постановки
запитань як ресурс забезпечення
якості освіти
(на прикладі уроків літературного
читання в початковій школі)**

Коченгіна М.В., завідувач кафедри
методики дошкільної та початкової освіти
КВНЗ «Харківська академія неперервної
освіти», канд. пед. наук

**Конструювання системи запитань за
змістом художніх текстів, з якими учні
/ учениці будуть знайомитися
протягом місяця (3 клас)**

**Вітаю шановних
учасників
навчальних курсів
за педагогічною
технологією
«Росток»!!!**

Шановні колеги!
Розглянемо наступне
питання вебінару:

5. Конструювання системи
запитань за змістом художніх
текстів, з якими учні /
учениці будуть знайомитися
протягом місяця (3 клас).

Як вистежити однорога

Марина Жойа

Про що буде оповідання?
Хто будуть його героями?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

Різнокольорова гривка, рожевий носик, золотаві копитця й маленький ріг на лобі – ось якого однорожка намалювала Надійка. Вона повісила малюнок над ліжком.

Дівчинка захопилася однорогами. Вона була в цілковитому захваті від книжок і мультиків про них. А ще так мріяла зустріти цих створінь у житті! У тому, що вони існують, Надійка навіть не сумнівалася.

– Якщо стільки людей про них написало, стільки художників намалювало їх, вони просто мусять існувати. У книжках пишуть, що однорогів бачили на всіх континентах! Отже, десь і в нас має бути справжнісінький одноріг!

Так розмірковуючи, дівчинка вирішила не гаяти часу, а приманити чарівну істоту просто до свого будинку. Тож одного вечора перед сном вона поклала на підвіконня кубик цукру. Може, крилатий одноріг пролітатиме повз її вікно й помітить ласний шматочок?

Але вранці цукор лежав на місці. Те саме повторювалося кілька разів, поки батьки Надійки не попросили прибрати цукор, щоб не завелися якісь комахи.

Як вистежити однорога

Марина Жойа

Тоді Надійка вирішила спробувати інший спосіб. От тільки який? Вона не мала жодної ідеї. Чемпіоном із усіляких вигадок дівчинка вважала Юрчика. Тому постукала у стіну своєї кімнати, щоб друг прийшов до неї.

Юрчик – сусід Надійки. Діти живуть в одному під'їзді і навчаються в початкових класах. Їхні кімнати й балкони розташовувалися поруч, через стіну. Для того, щоб терміново побачити одне одного, вони стукають в стіну.

– Тук! Тук-тук-тук-тук!

Такий частий звук означав: виходь-но хутчіше на балкон.

– Що сталося? – кинув Юрчик, щойно з'явився на порозі.

– Ходімо розповім! – Надійка провела його до кімнати й поділилася своєю таємницею: – Я хочу вистежити однорога. Або цілу сім'ю однорогів. Але якби я зустріла навіть однеєного однорожка, я була б щасливою!

Як вистежити однорога

Марина Жойа

Запитання після фрагменту тексту:

Чому Надійка захопилась однорогами?

Чому Надійка була переконана, що однороги існують?

Чому поклала кубик цукру на підвіконня?

Навіщо вона стукала в стіну своєї кімнати?

Чому Юрчик не погодився допомагати Надійці шукати однорогів?

Як ви розумієте речення: **«Чемпіоном із усіляких вигадок дівчинка вважала Юрчика»?**

Чому для Надійки зустріти однорога було важливо?

А навіщо вона мріяла зустріти однорога?

Чи погодиться Юрчик допомагати шукати однорога?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

- Фі-іу! – свиснув Юрчик. – Їх не існує.
- Ні, існують! Бо якщо люди пишуть, що бачили їх, малюють картини з їхнім зображенням, то чому б ні! Й динозаври існували, а колись у них теж не вірили.
- Динозаври – то інше! Їх хоча б знаходять, ну, тобто їхні скелети, й віддають до музеїв. А твоїх однорогів чомусь ніколи не буває в музеї.
- Отже, ти не хочеш мені допомагати? А я з тобою динозаврів ходила шукати!
- А я що кажу? Динозаври – справжні, а однороги – вигадка!
- А от і не вигадка! Тоді я сама знайду й приручу однорога. І він буде тільки мій. Ось так і посварилися Надійка з Юрчиком.

Чи так сталося, як ви передбачали?

Чому Юрчик не погодився допомагати Надійці?

А чи була в когось з вас теж мрія – знайти чи побачити однорога або якусь іншу чарівну тварину?

А якщо би ви опинилися в цьому оповіданні, чи погодилися би допомагати дівчинці?

Які події, на вашу думку, будуть далі?

Як вистежити однорога Марина Жойа

Учителька. Ось – Ведмежа. Він – іграшка і мешкає в кімнаті Надійки. Він маленького розміру, й тому Надійка завжди його носить із собою в кишені або в рюкзаку. Він дуже допитливий, і його цікавить усе, що цікавить і Надійку. Раніше він ніколи нічого не чув про однорогів. Що стало Ведмежаткові відомо про однорогів із подій цієї частини тексту?

???

(Інформація для
Ведмежатка)

- *Різнокольорова гривка, рожевий носик, золотаві копитця й маленький ріг на лобі.*
- *Про однорогів багато книжок і мультиків.*
- *Малюють картини з їхнім зображенням*

?!?!? *Учителька.* Яка інформація з цієї частини тексту виявилася новою і для нас?

!!!! *Учителька.* Ви знаєте, коли я разом з вами прочитала цю частину тексту, то мені захотілось знайти книжки про однорогів і дізнатися, які існують картини, на яких намальовані однороги.

Які події, на вашу думку, відбудуться далі?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

2

Наступного дня після школи дівчинка сама пішла до парку вистежувати однорога. Хоча парк і розташовувався неподалік від школи, у ньому були віддалені доріжки, де майже ніхто не гуляв у будні. Саме ними закортіло пройтися дівчинці. Адже відомо, що однороги сором'язливі й полохливі, тож якщо й з'являться, то лише там, де людей найменше.

«Ви-сте-жу-ва-ти – це означає йти чиєюсь стежкою, – міркувала Надійка. – Тільки де знайти ту стежку, якою ходять однороги?»

У книжках про це не йшлося. У них розповідалося, що однороги бувають великі та малі, з крилами й без, що їхні сльози лікують... Та вказівки, де їх шукати, не було.

– А ще однороги вміють обертатися на хмаринку. Невже один із них літає над моєю головою? – подумала Надійка й подивилася вгору.

Чому Надійка вирішила саме **вистежувати** однорога? Знайдіть її пояснення в тексті?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

??? Учителька. Що нове дізнався Ведмежатко про однорогів з цієї частини тексту?

???
(Інформація
для
Ведмежатка)

- *Різнокольорова гривка, рожевий носик, золотаві копитця й маленький ріг на лобі.*
- *Про однорогів багато книжок і мультиків.*
- *Малюють картини з їхнім зображенням.*
- *Відомо, що однороги сором'язливі й полохливі, тож якщо й з'являться, то лише там, де людей найменше.*
- *Однороги бувають великі та малі, з крилами й без, що їхні сльози лікують.*
- *Однороги вміють обертатися на хмаринку*

?!?!? Учителька. Яка інформація з цієї частини тексту виявилася новою і для нас?

Які події, на вашу думку, будуть далі?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

Небо оповили сріблясто-білі хмари. Де закінчується одна, а де починається друга, годі було збагнути. З них став падати перший сніг. Він застелив доріжки, ніби м'який килим. Надійка глянула під ноги...й раптом побачила відбитки маленьких копитаць!

– Це має бути одноріг! – ледь не скрикнула дівчинка.

У неї аж серце закалатало. Хто ж іще міг гуляти в парку подалі від стежок, що ними ходили діти й дорослі? Звісно, якась загадкова істота! Надійка пішла по слідах. Вона тримала яблуко, щоб приманити звірятко. Дівчинка вирішила, що однороги, так само, як і коні, люблять яблука. Надійка підійшла до майданчика зі спортивним знаряддям. Зрозуміло, що однорога тут бути не могло. Лише двоє хлопців сиділи на тренажерах. Куди ж він подівся, куди повернув далі? Надійка нахилилася до землі, придивляючись. Сліди зчезали! Але це, можливо, через те, що сніг тут лежав не щільним килимом, а острівцями.

Пригадаємо, до яких дій вдавалася Надійка, щоб знайти однорога?

Про **що свідчить** ця кількість дій Надійки для пошуку однорога?

Як ви думаєте, що зробить Надійка далі?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

«Сфотографую ці сліди. А то потім мені ніхто не повірить, що я їх бачила. А ще можна буде порівняти їх зі слідами однорога в книжці. Аби переконатися, що це дійсно ЙОГО сліди!» – подумала Надійка, а тоді дістала телефон і приготувалася знімати.

– Агов, мала! Ти що, шпигуєш за нами?

– Я вистежую не вас, а однорога, – відказала дівчинка.

Але це не заспокоїло хлопців, а, здавалося, навпаки, розлютило.

– Мала бреше! – підхопив другий хлопець і додав: – Телефон давай-но сюди!

– Не віддам! – Надійка швидко заховала телефон і зрозуміла, що треба мерщій тікати.

Хлопець побіг за нею.

У яку неочікувану небезпечну ситуацію потрапила Надійка?

Ми зараз читаємо й обговорюємо оповідання. А чи могла ця ситуація трапитися в реальному житті?

Яку пораду на майбутнє ми можемо надати Надійці?

Який життєвий висновок можемо зробити для себе?

Як вистежити однорога
Марина Жойа

Як ви думаєте, що зробить Надійка далі?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

3

Аж раптом, невідомо звідки, вилетіла якась кольорова комета, зіштовхнулась з ним, і обоє впали на сніг... Виявилось, що кометою був Макс. Надійчин сусід. Він хотів стати між хлопцем і Надійкою, але послизнувся. Хлопчина, чи не вдвічі більший за Макса, підвівся й хотів був ухопити його за куртку, але тут кілька дорослих порівнялися з ними. Хуліган пошкандибав геть. Макс не постраждав і майже не забився, але його куртка забруднилася.

– Не бійся! – сказав він переляканій Надійці. – Ходімо додому разом.

– Ходімо, Дякую тобі, Максє. А звідкіля ти тут? – запитала вона.

Хлопчик знітився.

– Я йшов собі зі школи. Побачив, що ти до чогось придивляєшся. Я й подумав, що ти щось цікаве шукаєш. І... став слідкувати за тобою.

– Так, я шукала однорога! Якби я знала, що ти теж хочеш, я б тебе покликала.

– Однорога? Клас! Нумо разом шукати!

– Але більше я не наважуся, мені лячно було в парку з тими хлопцями.

– Бо ти була сама! Але тепер я з тобою.

Як вистежити однорога

Марина Жойа

- Дякую тобі... Та все ж їх було двоє, а ти один, і менший за них. Це небезпечно.
  - Нічого!
  - І, до речі, сліди там губилися.
  - Ну, гаразд... Може, варто деінде пошукати?
  - Отже, ти віриш, що однороги існують?
  - Аякже! Хто ж тоді зображений на гербі Великої Британії? Мені вчителька англійської казала, що *unicorn* – одноріг англійською. Це їхній символ. Отже, британці в нього вірять.
  - А Юрчик – ні...
- Макс махнув рукою.
- І без Юрчика пошукаємо!
  - Як ти думаєш, де вони ховаються? Може, вони взагалі тільки вночі виходять?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

Діти розмірковували вголос, де можуть бути однороги. Зайшовши у двір, вони зустріли Юрчика.

– О, Максе! А де ти так замастився? І кого це ви зібралися вистежувати? – підозріло запитав він.

– Ти ж не захотів зі мною йти! – обурливо сказала Надійка.

– Так, бо то дурниці – однороги всілякі!

– То й не питай! – відрізала дівчинка й схрестила руки на грудях.

Як вистежити однорога

Марина Жойа

Запитання після фрагменту тексту:

Чому авторка оповідання назвала Макса кометою?

Чи був у Макса вибір – приходити на допомогу Надійці чи ні?

Знайдіть у тексті інформацію, яку говорить про те, що Макс учинив сміливо.

А щоб могло статися, якщо Макс не став слідкувати за Надійкою?

Як Макс поставився до пропозицію пошуку однорога?

Яке почуття та емоції були в Наталки протягом подій, про які ми вже прочитали (на початку оповідання, у середині оповідання, далі)?

Як вистежити однорога Марина Жойа

??? Учителька. Що нове дізнався Ведмежатко про однорогів з цієї частини тексту?

???
(Інформація
для
Ведмежатка)

- *Різнокольорова гривка, рожевий носик, золотаві копитця й маленький ріг на лобі.*
- *Про однорогів багато книжок і мультиків.*
- *Малюють картини з їхнім зображенням.*
- *Відомо, що однороги сором'язливі й полохливі, тож якщо й з'являться, то лише там, де людей найменше.*
- *Однороги бувають великі та малі, з крилами й без, що їхні сльози лікують.*
- *Однороги вміють обертатися на хмаринку.*
- *Одноріг зображений на гербі Великої Британії.*
- *В однорогів вірять британці.*

?!?!? Учителька. Яка інформація з цієї частини тексту виявилася новою і для нас?

Які події, на вашу думку, будуть далі?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

4

Вони з Максом домовилися цими вихідними вирушити на пошуки однорога до парку разом із Надійчиними батьками. Але батьки не здогадувалися про мету прогулянки.

Коли цей день настав і вони всі разом вийшли з двору й попрямували до парку, їх наздогнав Юрчик:

– Я хочу з вами. Можна?

– Авжеж, – відповіла мама Надійки й звернулася до доньки: Чи не так?

Надійка знизала плечима. Так, Юрчик не підтримав її. Проте вона не хотіла нікому розповідати про їхні з Максом плани. Нехай і Юрчик іде. Хіба вона може заборонити?

У парку було сніжно, красиво й затишно. Сніг огорнув гілки дерев і кущів пухнастими шаликами, ніби в казковому зимовому королівстві. Усі затамували дух від побаченого.

А як би ви вчинили на місці Надійки по відношенню до Юрчика?

Як ви думаєте, які думки та почуття були в Юрчика, що він попросився піти разом Надійкою та Максом?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

– Я хотів пофотографувати, – перервав тишу Юрчик. – Маю зняти щось яскраве на снігу, щоб отримати цікаве фото. Ану, Максе, у тебе така пістрява куртка, стань он туди!

– Не хочу я позувати! – відповів Макс.

– А може Юрчик нас усіх разом сфотографує? – запропонувала Надійчина мама. – А потім і з Юрчиком зробимо знімок.

Усі погодилися й почали готуватися. Аж ось...

Які події, на вашу думку, будуть далі?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

...поруч на стежці з'явилась молода жінка з поні! Так-так, вона вела справжнісінького поні. Той був укритий теплою попоною. Гривка його була світла, як пучечок соломи, а очі великі, виразні. Діти забули про фотосесію й побігли до звірятка. Надійка захоплено дивилася на нього. А тоді мимохіть глянула під ноги й побачила ті самі сліди, на які натрапила, коли була в парку сама. Так, вона впізнала їх!

– То це був не одноріг, – стиха промовила дівчинка.

– Що-що? – перепитала жінка.

Тим часом хлопчики ходили біля поні й безперестанку запитували, чи можна його погладити. Виявилось, що це дівчинка й звати її Принцеса. Вона мешкала в стайні неподалік. Господарка дозволила погладити поні, й кожен по черзі торкнувся кумедної гривки на лобі та шиї. Тоді Надійка теж погладила. І пригадала, що має пів яблука, що ним хотіла приманити однорога.

Ось ми з вами зараз читаємо цей уривок, які в нас виникають почуття?

А які почуття були в Надійки? У її друзів?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

- А можна пригостити Принцесу яблучком?
- Тільки обережно. І не давай ціле, так їй буде легше розгризти.
- У мене саме половинка.

Надійка простягнула поні яблучко й відчула тепле дихання тварини. Принцеса задоволено захрумтіла. Надійці здалося, що поні глянула на неї із вдячністю.

«Вона справжня! Я її пригостила», – думала Надійка. І Юрчик, і Макс радісно дивилися на поні.

- Це класно, що ти взяла із собою яблуко, – сказав Юрчик.
- Ти ж хотів зробити фото! – згадала Надійка. – Може, тобі дозволять сфотографувати Принцесу?

– Ну, – замислилася господарка. – Я ніколи не виводжу Принцесу для того, щоб люди фотографувалися з нею. Але чому б і не зробити портрет, тільки без спалаху, щоб вона не злякалася.

Як вистежити однорога

Марина Жойа

Юрчик зробив знімок: Принцеса на фоні снігу. Справжня краса!

А тоді хазяйка повела поні до стайні, щоб тварина не змерзла.

Юрчик усміхався від вуха до вуха й хизувався портретом поні. Зрештою, й Надійка була щасливою. Справжній поні стояв перед нею та їв просто з її рук. І хоча вона не зустріла однорога – цього разу, – зате познайомилася з Принцесою. А ще в неї найкращі друзі, адже вона потоваришувала з Максом і помирилася з Юрчиком.

Як це – «Юрчик усміхався від вуха до вуха»?

Чому Надійка була щасливою, хоча й не знайшла однорога?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

Аналіз оповідання

- Які почуття та емоції були в нас, коли ми читали це оповідання?
- Які почуття та емоції – коли ми завершили читати оповідання?
- Які картини уявляли, коли читали? Що захотілось намалювати?
- Чому в реченні «Надійка глянула під ноги...й раптом побачила відбитки маленьких копитаць!» авторка оповідання, Марина Жойа, використала саме слово «копитаць»? Чому не «копит»?
- У яку пору року відбуваються події?
- Чому Надійка хотіла зустріти однорога?
- До яких дій вона вдавалася, щоб знайти однорога?
- Які в неї були почуття протягом оповідання? (бажання, розчарування, гнів, подив, радість, надія, страх, переживання за іншого, радість, обурення, милування природою, захоплення, розчарування, радість, щастя).

Як вистежити однорога

Марина Жойа

Аналіз оповідання

- Хто такий Юрчик?
- Який він?
- За яких обставин Надійка познайомилась з Максом?
- Чим Юрчик і Макс відрізняються один від одного?
- До яких дій удавалася Надійка, щоб знайти однорога?
- Знайдіть в оповіданні описи природи. Прочитайте. Для чого авторка додала ці описи в оповідання?
- Знайдіть інформацію про поні. Прочитайте.
- Як відбулося знайомство Надійки з поні? Що можливо вразило під час цього знайомства й запам'яталося Надійці?
- Яке нове «життєве відкриття» сталося й для господарки поні?
- У чому ж виявилось щастя для Надійки? Для її друзів?
- Над чим допомагає замислитися це оповідання? Чого воно навчає?

Як вистежити однорога

Марина Жойа

Аналіз оповідання

**Яких запитань не вистачає?
Яку лінію змісту ми пропустили для аналізу?**

Як вистежити однорога

Марина Жойа

Інтерпретація змісту

- Використовуючи інформацію, яку ми збирали про однорога, побудувати розповідь про цю чарівну істоту.

«Життєва рефлексія»

- Що ми «взяли для себе» із цього оповідання? Яка його користь для нас?

Конструктивне завдання

- Скласти запитання за змістом оповідання

Творче завдання

- Якщо б у нас була можливість, щоб ми змінили в цьому оповіданні?

**Обговорення.
Саморефлексія.
Шановні колеги!**

**У чому відбулося наше
зростання?**

Шановні колеги! Оцініть, будь ласка рівень вашої підготовки щодо використання запитань на ваших уроках

1. Теоретична обізнаність

1 б.   2 б.   3 б.   4 б.   5 б.

2. Сформованість практичних умінь

1 б.   2 б.   3 б.   4 б.   5 б.

**На цьому вебінар
завершено.
До нових зустрічей!**